

comentaris literaris

per Josep Palomero i José Miguel Segura

ELS PARLARS VALENCIANS

de Vicent Beltran Calvo i
Carles Segura-Llopes
Editorial: PUV, Publicacions
de la Universitat de València
València, 2017 | Pàgines 395

No és el primer llibre que es publica sobre el tema ni tampoc serà l'últim, però cal destacar que és una monografia molt ben estructurada i exhaustiva sobre el valencià. Els autors han sistematitzat la informació més actual que es té sobre el tema i l'han exposada amb un criteri rigorós, descriptiu i pedagògic, molt útil per a estudiants i lectors interessats.

El llibre consta de tres parts. En la primera situen l'origen i la història del valencià, analitzen especialment els casos de contactes fronterers entre el valencià, el castellà i l'aragonès i la pervivència d'anglicismes, gal·licismes i italianismes en algunes localitats. També estudien les característiques de la variant estàndard, tenint en compte tant les formes tradicionals com les innovacions. En la segona part descriuen les cinc grans àrees del valencià (el tortosí, el septentrional, el central, el meridional i l'alacantí). En la tercera, descriuen una àmplia gamma de qüestions fonètiques, observen els casos de morfosintaxi més característics del valencià, constaten la pervivència del lèxic privatiu d'uns determinats camps semàntics i determinen una llista de localismes. JP

LA SECESIÓN DE LOS RICOS

d'Antonio Ariño i Joan Romero
Editorial: Galaxia Gutenberg

La *cesión de los ricos* dels professors de la Universitat de València Antonio Ariño i Joan Romero arrenca amb un magnífic pròleg de Josep Ramoneda que contextualitza el contingut d'aquest volum: la secessió, la ruptura espacial i moral —així és qualificada en la primera pàgina— sense precedents dels més rics respecte a la resta de la humanitat en l'entorn actual d'una globalització que s'ha aturat un cop assolits els seus veritables objectius: acabar amb qualsevol classe de submissió als poders polítics a través del buidament d'aquests i transformar després el planeta en un immens mercat sol de productes i mà d'obra degradada regit pels més que sospitosos valors de l'especulació financera.

Encara que davant la llei els rics segueixen sent ciutadans d'algun país, ho són només perquè de moment —només de moment— no poden deixar de ser-ho i, en tot cas, els interessos de la comunitat ni són els seus ni semblen interessar-los gens ni mica. La llei dels diners a gran escala mai s'ha casat bé amb el compromís, amb els principis ètico-morals i amb la màxima de la lleialtat. Pressió fiscal per a uns i evasió fiscal per a altres, fenòmens *offshore* de tota índole o auteritat i retallades darrere d'un creixement econòmic constant i per tant insostenible, semblen conceptes i paràmetres massa va-

Barcelona, 2016
Pàgines 378
Assaig

riables i importants per deixar-los en mans dels polítics. Per això han passat a ser controlats pels que mai es presenten a eleccions ni es sotmeten a control democràtic algun. La primera conseqüència d'aquest fenomen és la desafecció de la ciutadania cap als partits i sindicats tradicionals, que en gran part d'Europa estan cedint terreny a altres propostes tan poc innovadores com nostàlgiques i extremistes.

Els capítols d'aquest impagable estudi se centren en aspectes com el fins fa ben poc inimaginable creixement de la desigualtat a nivell mundial en general i europeu en particular, els constants moviments migratoris a gran escala, les perillosíssimes fractures socials originades per les polítiques d'austeritat a sigui com sigui que a Espanya es tradueixen en rècords d'atur, precarietat laboral, vulnerabilitat, desafecció i sagnants situacions de risc d'exclusió social. Els autors tanquen el seu estudi plantejant la possibilitat d'una alternativa europea a aquesta situació sense evitar preguntar-se pel grau de responsabilitat individual i col·lectiva que hem tingut en tot això, en la victòria per KO de l'anomenat neoliberalisme i del «capitalisme financer» acceptant-ho sense més, sense indagar sota de la seua més que dubtosa legitimitat democràtica per després queixar-nos de manera irada, quan no iracunda, davant els seus predictibles efectes. Era ja hora que algú digués tot el que en aquest sòlid i valent estudi s'exposa en negre sobre blanc. JMSR

VIAJE POR ESPAÑA. Experiencias personales de la Guerra Civil

d'Eleonora Tennant

Edició: Jonathan P. A. Sell
Editorial: Espuela de Plata
Valencia de la Concepción, 2017 | Pàgs. 176

Es tracta de la primera reedició, traduïda, del relat original (1936) del viatge de la senyora Tennant, el primer cas en què una britànica va observar les conseqüències de la guerra civil en el camp anomenat

nacional. A més d'això, el llibre compta amb una magnífica introducció del professor Jonathan Patrick Sell de la Universitat d'Alcalà, en la qual situa perfectament la biografia d'Eleanora Tennant (nascuda Fiaschi) i la seua aventura per Andalusia i Toledo al llarg d'una mesada, entre el 20 d'octubre i el 20 de novembre de 1936.

El món editorial britànic tenia necessitat de conèixer notícies de primera mà sobre el que s'esdevenia en aquella Espanya en guerra. Eleanora no era periodista ni escriptora, sinó una dona molt intrèpida, que es va desplaçar al sud d'Andalusia per a obtenir informació sobre la situació de les mines de Tharsis, propietat del seu riquíssim marit, i va aprofitar l'avinentesa per a explicar el que va veure amb la parcialitat pròpia de la seua ideologia conservadora. A més d'anotar les seues sensacions, l'autora explica com han evolucionat positivament els episodis militars dels nacionals, en contraposició amb les calamitats provocades pels republicans. JP

destaquem...

El testimoni íntim d'un descens cap a la bogeria

L'amor, com a concepte universal, sol ser entès com un sentiment positiu, anhelat. Tots volem sentir-nos estimats, ja que això suposa una sensació de benestar fora del comú. En el context filosòfic, diuen, l'amor és una virtut que representa tot l'afecte, la bondat i la compassió de l'ésser humà. És, sens dubte, un sentiment poderós, passional i íntim. De debò és així?

Hi ha una prima línia que separa l'amor del desamor, és una cosa que no podem controlar, i quan es produeix aquesta fractura, tot es torna inconsolable, fins al punt de poder conduir-nos cap a la bogeria, qui sap si transitoria i parcial o total. Això d'estimar, d'estimar-nos, segueix sent un misteri, com ho demostra la fragilitat real de l'ésser humà davant d'aquest rebuig o desil·lusió, davant aquest afecte marcat, pausat o extirpat. L'artista i escriptora Leonora Carrington va patir en pròpia pell, en la seua ànima, aquest desen-

gany, encara que en el seu cas va ser provocat per unes circumstàncies extraordinàries, com va ser l'esclat de la II Guerra Mundial.

Anys abans, el 1937, estant ella a la seua Anglaterra natal, a Londres, coneixeria a Max Ernst, artista de referència dins del moviment dadà i del surrealisme. Va ser una relació, la que van mantenir tots dos, fogosa i molt complexa, ja que ell era 27 anys més gran i estava casat, cosa que va provocar la desaprovació del pare de Carrington com era lògic. Tot i això, la parella es va retrobar a París i aviat es van anar a viure al poblat de Saint-Martin-d'Ardeche, en una casa de camp que van adquirir en 1938. Van ser moments de goig i felicitat, sens dubte. Una felicitat, però, amb data de caducitat, en ser Ernst considerat enemic del règim de Vichy i empresonat en un camp de concentració. Això passaria en 1939, i davant tal situació, Leonora va patir una desestabilització psíquica.

Davant la inexorable invasió nazi, es va veure obligada a fugir a Espanya, via Andorra, i per gestió del seu pare, després de romandre a Madrid un temps, va ser internada en un hospital psiquiàtric de Santander.

A *Memorias de abajo* (Alpha Decay), Carrington narra, a manera de diari, aquest internament tràgic, i ho fa amb un llenguatge que ratlla el poètic; un text no exempt dels deliris propis d'una ment que per aquell temps patia, una ment convulsa que anhelava un refugi que en aquest sanatori no anava a trobar. Leonora comparteix el seu sofriment, el va traslladar al paper per, d'alguna manera, desfer-se d'aquest horror que va suposar la bogeria i també per intentar oblidar els terribles procediments dels quals va ser objecte.

Són pàgines, aquestes, dures per la seua precisió i per la lucidesa amb què descriu els seus estats d'alienació, encara que resulti paradoxal això que dic. Testimoni profund i d'una estranya bellesa el que ofereix aquesta artista que va guardar una marca indeleble a partir de llavors i que va afectar de manera decisiva la seua obra posterior. ≡

Eric Gras

MEMORIAS DE ABAJO

de Leonora Carrington

Traducció: Francisco Torres Oliver
Editorial: Alpha Decay
Barcelona, 2017 | Pàgines 88
Memòries